

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: [redacted] J. P. [redacted], nar. [redacted]
bytem [redacted]
zastoupeného advokátem JUDr. Vladimírem Dvořáčkem
sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2

o **náhradu škody**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. června 2021, č. j. 43 C 94/2016-436,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady odvolacího řízení v částce 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky ve výši 2 331 566 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 28. 4. 2016 do zaplacení (výrok I.), a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náklady řízení ve výši 600 Kč (výrok II.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Pečenková.

2. Žalobce se žalobou původně domáhal náhrady majetkové újmy představující vynaložené náklady na svou obhajobu a ztrátu na výdělku a zadostiučinění za nemajetkovou újmu vše vzniklé v souvislosti s nezákonným trestním řízením, které proti němu bylo zahájeno usnesením Policie ČR, Obvodního ředitelství [REDAKCE] ze dne 5. 3. 2012, č. j. [REDAKCE], pro skutky kvalifikované jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) trestního zákona, trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 trestního zákona, zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a), f) trestního zákoníku a přečin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2015, sp. zn. [REDAKCE] byl žalobce obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) trestního řádu. V odvolacím řízení Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 5. 2015, sp. zn. [REDAKCE], žalobce zprostil obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, rozsudek nabyt právní moci dne 14. 5. 2015. Trestní stíhání trvalo celkem 38 měsíců. Žalobce uplatnil nárok na náhradu majetkové újmy v podobě nákladů vynaložených na obhajobu ve výši 317 661 Kč, nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 140 000 Kč (eventuálně 3 800 000 Kč), dále žalobce požadoval částku 2 331 566 Kč, která představovala ztrátu na výdělku. K nároku na ztrátu na výdělku uváděl, že před zahájením trestního stíhání vykonával funkci starosty [REDAKCE] po zahájení trestního stíhání se této funkce vzdal, za výkon funkce starosty mu náležela odměna 61 357 Kč měsíčně, za 38 měsíců trestního stíhání tak ušlý výdělek činil 2 331 566 Kč.
3. Soud prvního stupně již ve věci rozhodoval rozsudkem ze dne 27. 3. 2017, č. j. 43 C 94/2016-260, kterým uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů vynaložených na obhajobu v trestním řízení ve výši 66 588,70 Kč a peněžité zadostiučinění za utrpěnou nemajetkovou újmu 171 000 Kč; ve zbývajících částech, tedy i v celém nároku na náhradu ušlého výdělku ve výši 2 331 566 Kč žalobu zamítl. Odvolací soud rozsudkem ze dne 20. 6. 2017, č. j. 70 Co 195/2017-310, změnil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě částku 152 000 Kč s příslušenstvím, která představovala náhradu nemajetkové újmy. Ve zbývajících částech zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně potvrdil. Ohledně nároku na náhradu ušlého výdělku ve výši 2 331 566 Kč se odvolací soud ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že k zániku funkce starosty a člena zastupitelstva nedošlo v přímé příčinné souvislosti se zahájením trestního stíhání, ale v důsledku rezignace, kterou podal sám žalobce, tento nárok tak odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně neshledal důvodným. Dovolání žalobce proti zamítavému výroku Nejvyšší soud odmítl usnesením ze dne 24. 10. 2018, č. j. 30 Cdo 5687/2017-336.
4. Ústavní soud nálezem ze dne 14. 1. 2021, sp. zn. I. ÚS 4293/18, zrušil všechna shora uvedená rozhodnutí obecných soudů v té části, v níž byl zamítnut nárok žalobce na zaplacení náhrady ušlého příjmu starosty. Ústavní soud sice připustil, že z formálněprávního hlediska byla příčinou ukončení výkonu funkce starosty dobrovolná rezignace žalobce, nicméně již jen samotná skutečnost, že žalobce rezignoval na funkci starosty následující den po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání, svědčí pro závěr, že na výkon své funkce rezignoval, aby dostal požadavkům politické kultury, navíc jiný důvod rezignace nikdo ani netvrdil. Žalobce byl dle Ústavního soudu více než [REDAKCE] let veřejně činnou osobou a stát zahájením trestního stíhání zasáhl žalobce na místě pro něj nanejvýš citlivém, když zpochybnil jeho důvěryhodnost, která je rozhodná pro další působení ve veřejné funkci či obecně v politice. V takovém případě se stát nemůže dle Ústavního soudu zprostit své odpovědnosti za vzniklou škodu, neboť zpětné nabytí důvěry bývá, když ne nemožné, tak přinejmenším velmi obtížné. Ústavní soud uzavřel, že závěr o nedostatku příčinné souvislosti je v extrémním nesouladu s provedenými důkazy a odporuje i judikatuře Nejvyššího soudu.
5. S ohledem na citované závěry Ústavního soudu se soud prvního stupně znovu zabýval posouzením nároku žalobce na náhradu škody ve formě ztráty na příjmu starosty ve výši 2 331 566 Kč. Současně ale Ústavní soud konstatoval, že nelze nic vytknout názoru vyjádřenému

v rozhodnutích obecných soudů, že žalobce mohl po skončení veřejné funkce pokračovat v pracovněprávním vztahu, z něhož byl pro výkon funkce uvolněn, či se věnovat jiné výdělečné činnosti, čímž by měl být z materiálního hlediska snížen dopad do právní sféry žalobce.

6. Soud prvního stupně vycházejí z pokynu Ústavního soudu, že je na místě rozvinout úvahy o tom, zda došlo ke snížení škody tím, že se žalobce po rezignaci na funkci starosty mohl věnovat jiné výdělečné činnosti, poučil žalobce dle § 118a o.s.ř., aby doplnil tvrzení v tom smyslu, jaké činnosti vykonával a jaké byly jeho výdělkové poměry před nástupem do funkce starosty a poté, co na funkci starosty rezignoval, případně, pokud žádnou činnost nevykonával, z jakého důvodu tomu tak bylo, k prokázání svých tvrzení měl žalobce rovněž označit důkazy.
7. Žalobce na výzvu soudu prvního stupně reagoval podáním ze dne 30. 4. 2021, ve kterém uvedl, že před zvolením do funkce starosty byl osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ) a současně pobíral mzdu za výkon funkce zástupce starostky, po rezignaci na funkci starosty podnikal jako OSVČ s předmětem podnikání [REDAKCE]. K prokázání svých tvrzení odkázal na svá daňová přiznání označená jako příloha č. 1.
8. Soud prvního stupně konstatoval, že žalobce ve vztahu k nároku na náhradu ztráty na výdělku svoji povinnost tvrzení nesplnil. Žalobce ač vyzván, aby popsáním způsobem doplnil svá tvrzení, se dle soudu prvního stupně omezil jen na velice stručné vyjádření, ve kterém opakovaně odkázal na příložená daňová přiznání, přitom rezignoval na uvedení konkrétních měsíčních či ročních příjmů před zvolením do funkce a po rezignaci na funkci starosty [REDAKCE]. Takové doplnění považoval soud prvního stupně za zcela nedostatečné, neboť nepřipustně přesouvalo aktivitu ve věci zjištění žalobcem tvrzené ztráty na výdělku na soud. Ačkoli není vyloučeno, aby účastník učinil předložené důkazy součástí svých tvrzení, je to možné pouze za situace, kdy předložené důkazy příslušná tvrzení výslovně a jednoznačně obsahují. V případě žalobce však dle soudu prvního stupně nebylo zřejmé, které údaje z předložených daňových přiznání považuje žalobce za relevantní pro rozhodnutí ve věci a z jakého důvodu. Soud prvního stupně upozornil, že pokud by aktivně činil z těchto daňových přiznání na základě svých znalostí konkrétní zjištění, která žalobce sám neformuloval, neoprávněně by tímto postupem narušil rovnost účastníků, neboť by jednal ve prospěch žalobce, který je zatížen břemenem tvrzení. Vzhledem k tomu, že žalobce nesplnil přes výzvu soudu povinnost tvrzení, soud prvního žalobu zamítl.
9. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce včasné odvolání. Vyslovil přesvědčení, že ze strany soudu prvního stupně šlo o účelový postup, vedený snahou vyhnout se vyhovujícímu rozhodnutí. Soudu prvního stupně vytkl, že dostatečně nevysvětlil svůj právní názor, zejména úvahy ohledně případného snížení výše škody, ani neuvedl, jaký algoritmus považuje v tomto případě za odpovídající pro určení výše škody. Postup soudu prvního stupně považoval žalobce za nejasný a napadené rozhodnutí za nepředvídatelné. Přitom poukázal na to, že ač je právně zastoupen, neporozuměl tomu, co soud prvního stupně svým usnesením obsahujícím výzvu dle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. sledoval. Soud prvního stupně se dle jeho názoru nevypořádal s jasným žalobním tvrzením ohledně škody a její výše, což žalobce považoval za vadu, pro kterou navrhl zrušení napadeného rozsudku.
10. Žalovaná se ve svém vyjádření k odvolání ztotožnila se závěrem soudu prvního stupně, že podání žalobce ze dne 30. 4. 2021, které bylo reakcí na výzvu dle § 118a o.s.ř., neobsahovalo potřebné tvrzení o tom, jaká škoda žalobci vznikla a jaké měl příjmy v období před uvolněnou funkcí a po jejím skončení, nemohlo tedy být řádným podkladem pro rozhodnutí ve věci. Napadené rozhodnutí proto navrhla jako věcně správné potvrdit.
11. Žalobce reagoval ještě replikou, v níž odmítl, že by nárok na náhradu škody mohl být dán toliko ve výši odpovídající rozdílu mezi celkovým výdělkem dosaženým v době výkonu funkce starosty a výdělkem v době, kdy v důsledku trestního stíhání tuto funkci nevykonával, pokud by totiž ve své podnikatelské činnosti žalobce dosáhl za předmětnou dobu většího výdělku, než by byl

součet výnosu z jeho podnikatelské činnosti a odměny starosty, žádná škoda by mu nevznikla, což žalobce považoval za absurdní. Dle názoru žalobce není žádný vztah mezi odměnou za funkci starosty na jedné straně a podnikatelskou činností a výdělkem z této činnosti na straně druhé, odměna za výkon funkce není dle žalobce náhradou za ztrátu na výdělku z pracovního poměru, byť připustil, že u osob dříve zaměstnaných do jisté míry tuto funkci plní. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že nemohl vyčíslit vzniklou škodu jinak než vynásobením výše odměny počtem měsíců, za které odměnu neobdržel.

12. Odvolací soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek podle ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
13. V řízení bylo nesporné, že žalobce vykonával funkci starosty [REDAKCE] a to jako tzv. [REDAKCE] Uvolněným zastupitelem se rozumí osoba, která vykonává volenou funkci na „[REDAKCE]“ a tedy za tomu odpovídající odměnu. Uvolněný zastupitel je dlouhodobě uvolněn z pracovního poměru a de facto (nikoli právně) se stává po dobu výkonu své funkce zaměstnancem obce. Z toho plyne, že odměny za výkon funkcí, které vykonávají uvolnění členové zastupitelstva, jsou výrazně vyšší, než odměny, které přísluší neuvolněným členům vykonávajícím stejné funkce. Rozdíl v odměnách je aktuálně patrný z nařízení vlády č. 202/2018 Sb., které určuje výši odměn uvolněných členů zastupitelstev a maximální výši odměn neuvolněných členů zastupitelstev, toto nařízení nebylo platné v době, kdy funkci starosty vykonával žalobce, nicméně vzájemný poměr odměn uvolněných a neuvolněných funkcionářů byl obdobný. Vyšší odměna kompenzuje uvolněným členům zastupitelstva právě to, že se své volené funkci věnují na „[REDAKCE]“ a tudíž se nemohou plně věnovat svému zaměstnání, či podnikání, byť uvolnění pro výkon funkce neznamena, že by se svému zaměstnání, či povolání nemohli věnovat vůbec. Tudíž v případě, že člen zastupitelstva přestane vykonávat funkci, pro jejíž výkon byl uvolněn tak jako v případě, kdy žalobce přestal vykonávat funkci starosty, lze důvodně předpokládat, že se může nadále naplno věnovat svému zaměstnání, či podnikání, což by se samozřejmě mělo odrazit i v příjmech ze zaměstnání, či podnikání. Právě to zmínil Ústavní soud ve výše citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 4293/18, když uváděl, že je správný ten názor, že pokud se žalobce mohl po skončení veřejné funkce věnovat jiné výdělečné činnosti, měl by tím být z materiálního hlediska snížen dopad do právní sféry žalobce, přičemž uvedl i to, že soudy by měly tyto úvahy dále rozvinout. Samozřejmě lze uvažovat i o situaci, kdy po skončení výkonu funkce má bývalý veřejný funkcionář možnost natolik se věnovat své podnikatelské činnosti, nebo svému zaměstnání, že dosáhne příjmu, který převyšuje jeho příjem za výkon funkce. Aplikováno na žalobce to znamená, že pokud by po (nucené) rezignaci jeho příjem z podnikání, kterému se mohl plně věnovat, vzrostl oproti době, kdy vykonával funkci starosty, mělo by to vliv na výši tvrzené škody. Tato představa není nijak absurdní, jak se žalobce domnívá, ale naopak zcela logická, plně v intencích citovaného nálezu Ústavního soudu. Každý má totiž povinnost předcházet hrozící škodě, v době, kdy žalobce rezignoval na funkci starosty, byla tato povinnost zakotvena v § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník účinný do 31. 12. 2013. V případě tvrzené škody na ušlém příjmu starosty je výrazem takovéto prevenční povinnosti snaha zacetit výpadek příjmů, v situaci žalobce tedy výkonem podnikatelské činnosti, již se mohl plně věnovat nejsa vázán povinnostmi starosty.
14. Pokud na základě uvedených úvah Ústavního soudu uložil soud prvního stupně žalobci, aby objasnil své příjmy předtím, než byl zvolen do funkce starosty a poté, co tuto funkci opustil, postupoval soud prvního stupně zcela předvídatelně a poučení, které v tomto smyslu žalobci dal, nebylo nijak překvapivé. Poučení, jehož se dle § 118a o.s.ř. žalobci dostalo, bylo i dostatečně konkrétní v tom, že z něj (kromě jiného) vyplýval požadavek soudu, aby žalobce doplnil tvrzení a důkazy o svých příjmech před a po výkonu funkce starosty.
15. Odvolací soud se plně ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že žalobce na základě výzvy soudu požadovaná tvrzení nedoplnil. V podání ze dne 30. 4. 2021 není jediný konkrétní údaj o výši žalobcových příjmů z podnikání, ač byl žalobce soudem prvního stupně jednoznačně

vyzván dle § 118a odst. 1 o.s.ř. k tomu, aby tvrzení ohledně svých příjmů doplnil. Žalobce pouze uvedl, že měl příjem z podnikání a odkázal na přílohu č. 1 svého podání. Nejvyšší soud sice v rozhodnutí sp. zn. [redacted] ze dne 22. 10. 2009 vyslovil názor, že povinnost tvrzení rozhodujících skutečností může být splněna odkazem na listinu, kterou účastník coby důkaz připojí a na kterou v textu výslovně odkáže, o tuto situaci však v projednávané věci nešlo. Příloha č. 1, na kterou žalobce odkazoval, byl soubor jeho daňových přiznání k dani z příjmu fyzických osob za roky [redacted] až [redacted]. Odkazem na nijak nerozčleněný soubor daňových přiznání, žalobce svou povinnost tvrzení splnit nemohl. Bez konkrétních vysvětlujících tvrzení nemohou daňová přiznání k dani z příjmu fyzických osob podat obraz o žalobcově podnikatelské činnosti. Ve formuláři daňového přiznání se uvádí pouze hospodářský výsledek podnikání, tedy údaj o tom, zda celkový výsledek podnikání v daném roce skončil ziskem, nebo ztrátou. Přílohu, která obsahuje výpočet základu daně z podnikatelské činnosti, žalobce připojil pouze k daňovému přiznání za rok [redacted] i tato příloha však obsahuje jen celkový údaj o výnosech a nákladech, bez jakýchkoli podrobností.

16. V občanském soudním řízení se uplatňuje zásada projednací, podle které jsou účastníci povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti (povinnost tvrzení), a jsou též povinni plnit důkazní povinnost, tedy označit důkazy k prokázání svých tvrzení (viz § 101 odst. 1 písm. a) a b) o.s.ř.). Důsledkem nesplnění těchto povinností je vynesení nepříznivého rozsudku pro účastníka, který je nesplnil. Jak dovodila judikatura např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1900/2005, soud sám není povinen po významných skutečnostech pátrat. Zásada projednací nemůže být ve spotním řízení nahrazena zásadou vyšetřovací a soud zde není oprávněn vyhledávat za účastníka řízení důkazy svědčící v jeho prospěch a upřednostňovat tak jednu ze sporných stran (k tomu viz usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 2895/14, ze dne 30. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 1639/14, nebo ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. II. ÚS 3474/13). Obdobně Vrchní soud v Praze dovodil ve svém rozsudku ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. 12 Cmo 106/2014, že ve sporném řízení soud projednává ta skutková tvrzení, která účastníci učinili, a takto vymezený skutkový stav nemůže z vlastní iniciativy doplňovat či měnit; a dále v rozsudku ze dne 20. 11. 2012, sp. zn. 6 Cmo 280/2012, že účastník je nejprve povinen uvést skutečnosti, které mají být listinným důkazem prokázány; nepřichází v úvahu, aby předložené listiny nahradily jeho skutková tvrzení, procesní aktivita a odpovědnost účastníků řízení by tím byla popřena a přenášena na soud, což by bylo v rozporu se základními principy občanského sporného řízení.
17. Žalobce tak přes poučení soudem prvního stupně netvrdil žádné rozhodné skutečnosti o svých příjmech z podnikatelské činnosti, ani k nim nepředložil relevantní důkazy. Výše příjmů žalobce z podnikatelské činnosti přitom byla otázkou, která měla podstatný vliv na výši tvrzené škody, soud prvního stupně se jí proto musel zabývat, čemuž přisvědčil i Ústavní soud ve výše citovaném nálezu ze dne 14. 1. 2021, sp. zn. I. ÚS 4293/18. Žalobce svou povinnost tvrzení nesplnil, neunesl břemeno tvrzení a nedal soudu prvního stupně možnost posoudit výši vzniklé škody. Za této situace postupoval soud prvního stupně zcela správně, když žalobu pro neunesení břemene tvrzení zamítl. Ani v odvolacím řízení žalobce žádné bližší údaje o svých příjmech z podnikání neuvedl, jeho tvrzení tak zůstala pro posouzení výše škody nedostatečná. Odvolací soud proto napadený rozsudek jako věcně správný dle § 219 o.s.ř. potvrdil, včetně výroku o náhradě nákladů řízení.
18. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl dle § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. Žalovaná byla v odvolacím řízení plně úspěšná, náleží jí tedy paušální náhrada nezastoupeného účastníka ve výši 300 Kč dle § 151 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s vyhláškou č. 254/2015 Sb., za účast u jednání.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchytil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Praha 7. října 2021

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu